

Hundförbud i skidspåren

Hur upplevs det av skidåkare och hundägare i Stadsliden,
Umeå kommun?

Dog ban in the ski tracks
*How it is perceived by skiers and dog owners in Stadsliden, Umeå
municipality?*

Foto: Emil Tillberg

Elin Fries & Lina Edgren

Kandidatarbeten i Skogsvetenskap

Fakulteten för skogsvetenskap
Sveriges lantbruksuniversitet

Enhet/Unit	Institutionen för skogens ekologi och skötsel Department of Forest Ecology and Management
Författare/Author	Elin Fries & Lina Edgren
Titel, Sv	<i>Hundförbud i skidspåren- Hur upplevs det av skidåkare och hundägare i Stadsliden, Umeå kommun?</i>
Titel, Eng	<i>Dog ban in the ski tracks - How it is perceived by skiers and dog owners in Stadsliden, Umeå municipality?</i>
Nyckelord/ Keywords	<i>Tätortsnära skog, rekreation, vinterstigar, kvalitativa intervjuer.</i> <i>Urban forestry, recreation, winter trails, qualitative interviews.</i>
Handledare/Supervisor	Ann Dolling Institutionen för skogens ekologi och skötsel/ Department of Forest Ecology and Management
Examinator/Examiner	Tommy Mörling Institutionen för skogens ekologi och skötsel/ Department of Forest Ecology and Management
Kurstitel/Course	Kandidatarbete i skogsvetenskap Bachelor Degree in Forest Science
Kurskod	EX0592
Program	Jägmästarprogrammet
Omfattning på arbetet/	15 hp
Nivå och fördjupning på arbetet	G2E
Utgivningsort	Umeå
Utgivningsår	2014

FÖRORD

Kandidatarbetet har utförts under Jägmästarprogrammets tredje år och omfattar 15 hp. Vi vill rikta ett varmt tack alla som tagit sig tid att bli intervjuade och låtit oss ta del av deras tankar och åsikter. Dessutom vill vi ge ett särskilt tack till fyra personer som på olika sätt hjälpt till att forma denna studie och varit till stor hjälp i skrivprocessen;
Maja Johansson, för hennes idéer och tankar om Stadsliden.
Elias Andersson, för konstruktiva tips och förslag angående kvalitativa intervjuer.
Greger Johanson, för korrekturläsning och uppmuntran.

Men framförallt vill vi rikta ett stort tack till vår handledare Ann Dolling för hennes konstruktiva kritik, kloka synpunkter och fina stöd.

SAMMANFATTNING

Den tätortsnära skogen har stor betydelse för människorna i dess närområde. Eftersom Umeå har som mål att expandera till 200 000 invånare år 2020 kommer trycket på de tätortsnära skogarna att öka. Med ökat tryck kommer ofta ökade konflikter, eftersom många intresseområden ska samsas. Den här studien fokuserar på grupperna skidåkare och hundägare i det tätortsnära skogsområdet Stadsliden i Umeå. Hur relationen ser ut mellan dem och om det förekommer någon friktion eller konflikt mellan grupperna. Studien har genomförts med kvalitativa intervjuer, för att kunna gå djupare in i var problematiken föreligger. Totalt intervjuades 11 personer, fyra hundägare, fyra skidåkare och tre tjänstemän från Umeå kommun. Under intervjuerna framkom att skidåkarna inte upplever ett större problem med hundägarna och hundarna i Stadsliden, men det som irriterar dem är om spåren blir förstörda, vilket de blir när människor går i dem. Eftersom det råder hundförbud på skidspåren borde inte människor gå där, men en del gör det ändå. Många hundägare upplevde däremot att de ofta blev åthutade när de korsade skidspåren, alternativt gick längs med spåren, på områden där de var tvungna att göra det. Belysning upplevdes som ett problem. Eftersom belysningen endast är tillgänglig för skidåkarna i Stadsliden, känner sig många av de gående exkluderade från Stadsliden kvällstid. På de breddade spåren som finns idag, tänker sig kommunen att det kan vara lämpligt att motionärer utan skidor samt hundar, kan gå vid sidan av spåren. Eftersom det då skulle finnas en preparerad gångstig med belysning, skulle troligtvis de konfrontationer som finns idag minska.

Nyckelord: *Tätortsnära skog, rekreation, vinterstigar, kvalitativa intervjuer.*

SUMMARY

The urban forest is very important for the people in its surrounding area. Since Umeå's goal is to expand to 200 000 inhabitants in 2020, the pressure on the urban forests is increasing. With increased pressure there is often an increased conflict, as many areas of interest are to share. This study focuses on groups of skiers and dog owners in the urban forest Stadsliden in Umeå, how the relationship looks like between them, and if it exist any friction or conflict between groups. The study was conducted by qualitative interviews, in order to go deeper into the cause of the problem. Eleven people were interviewed; four dog owners, four skiers and three officials from the municipality of Umeå. During the interviews it was clear that skiers are not experiencing a major problem with dog owners and dogs in Stadsliden, but what irritates them is if the tracks are destroyed , which they get when people walk in them. As there is a dog ban on the ski trails people should not walk there, but some do that anyway. Many dog owners however, felt that they were often yelled at when they crossed the ski trails, or walked along the tracks, in areas where there were no other opportunities. Lighting was perceived as a problem, because it is only accessible along the ski tracks in Stadsliden. Most of the pedestrians feel excluded from Stadsliden in dark evenings. On the widened tracks, available today, the municipality consider to let the athletes without skis and dogs to use the track side. As there would be a prepared pathway with lighting, this would possibly reduce the confrontations that exist today.

Keywords: *Urban forestry, recreation, winter trails, qualitative interviews.*

Innehållsförteckning

SAMMANFATTNING.....	4
---------------------	---

SUMMARY	5
1. INLEDNING.....	6
1.1 Tätortsnära skog genom tiderna.....	7
1.2 Tätortsnära skog och avstånd.....	8
1.3 Hälsa och tätortsnära skog	8
1.4 Naturens påverkan på hjärnan.....	9
1.5 Stadsliden.....	10
1.6 Kommunen, skidåkare och hundägare.....	10
1.7 Syfte.....	10
2. MATERIAL & METOD.....	12
2.1 Metodval.....	12
2.2 Avgränsning och urval.....	12
2.3 Intervjusamtalet.....	13
2.4 Transkribering.....	14
2.5 Analys.....	14
3. RESULTAT & ANALYS.....	16
3.1 Varför Stadsliden besöks	16
3.2 Skyltar och information	17
3.3 Hundförbud.....	18
3.4 Spårens utformning.....	19
3.5 Synen på andra intressegrupper	21
3.6 Råd till kommunen.....	22
3.7 Kommunens arbete	23
4. DISKUSSION.....	25
4.1 Bacchis sex frågeställningar.....	25
4.2 Metod och felkällor.....	28
4.3 Slutsats.....	28
5. REFERENSER	30
BILAGA 1.....	33
BILAGA 2	35
BILAGA 3	37

1. INLEDNING

Umeå kommuns mål är att ha ”Sveriges bästa folkhälsa” år 2020 (Umeå kommun, 2013). Kommunen har även visionen att öka tillväxten från dagens 118 000 till 200 000 medborgare år 2050. Den ökade urbaniseringen skapar ett stort tryck på Umeå kommuns tätortsnära skogar. I kombination med att intresset för motion och hälsa ökar i Sverige kommer större

krav att ställas på de tätortsnära skogarnas utformning och tillgänglighet. Då många olika grupper i samhället vill nyttja samma resurs uppstår ofta en intressekonflikt. Konflikten kan variera i tid och rum, men beror på att grupperna vill nyttja resursen samtidigt.

Ett planeringsverktyg som används för att studera olika gruppers nyttjande av rekreationsområden är ROS, vilket står för Recreation Opportunity Spectrum. Verktyget utvecklades på 1970-talet av Clark & Stanley (Emmelin, 2005). Clark och Stanley menar att rekreationsmöjligheterna som finns att tillgå är en kombination av förvaltning, fysiska, biologiska och sociala tillstånd. Verktyget bygger på ett antagande att de flesta människor söker en *variation* i sitt friluftslivsutövande. Genom detta antagande kan förvaltning av lämpade områden utformas så de kan tillhandahålla ett brett spektrum av friluftsmöjligheter.

Umeå kommun har tre större skidklubbar (IFK Umeå, Täfteå IK och Röbbäcks SK) med många aktiva medlemmar. Intresset för skidåkning är stort och kommunen satsar på att preparera spår för att möta intresset. Kommunen har nio områden där det vintertid finns preparerade spår under en elljusslinga, samt tre områden med dagsspår. Ett av områdena med elljusspår är Stadsliden, vilken är Umeås mest centrala tätortsnära skog med endast ett par kilometer in till stadskärnan. Vintertid får endast skidåkare vistas i elljusspår och skidspår eftersom de är preparerade och avsedda för skidåkning. För att minska trycket på skidspår har kommunen valt att köra upp stigarna i skogen med skoter så att de ska bli gångbara. Vinterstigarna är till för hundägare och motionärer som vill komma ut och vistas i Stadsliden.

I en tidigare studie framkom att en del besökare upplevde obehag av att vistas i Stadsliden efter mörkrets inbrott (Johansson, 2014). December månad är den mörkaste vintermånaden då solen går ner vid tvåtiden på eftermiddagen, vilket innebär att de gående på vinterstigarna får gå i mörker eller använda sig av pannlampor eller ficklampor.

Eftersom alla grupper utom skidåkare exkluderas från elljusspår vintertid kan det finnas underlag för en konflikt. Det finns många olika sätt att arbeta på för att lösa konflikter och ett av dem är utarbetat av Carol Bacchi. Hennes analysverktyg "What's the problem represented to be?" erbjuder ett alternativt sätt att se på konflikter och hur det går att lösa dem. Istället för att fokusera på lösningen, bör fokus vara på vad det egentliga problemet är (Bacchi, 2009).

1.1 Tätortsnära skog genom tiderna

Tätortsnära skog är skog, som ligger i anslutning till städer eller ligger inom städer, vilken ofta används som en viktig rekreationsskog (Rydberg & Aronsson, 2004). Naturvårdsverket menar att definitionen av tätortsnära skog snarare rör mängden besökare istället för avståndet till skogen. I en tätortsnära skog är det besökarnas upplevelse som är den centrala. Behov såsom rekreation och olika typer av fritidsintressen möts, vilket kan leda till konflikter mellan olika intressen (Naturvårdsverket, 2005). Människors förhållande till den tätortsnära skogen är många gånger komplext. För vissa ses den tätortsnära skogen som en del av naturen som är rolig och fridsam, men för andra representerar skogen något farligt, där allehanda kriminella gärningar utförs. Syftet med skogen har även förändrats genom tiderna. Under medeltiden var det huvudsakliga syftet med tätortsnära skog jakt och uppehälle, för att under industrialiseringen framförallt användas för rekreation. Den nutida tätortsnära skogen fyller

en rad funktioner, däribland för rekreation, konversation, miljöjänster, landskap och skogproduktion (Hunter, 2001). Den mest populära aktiviteten är promenader i tätortsnära skogar, i Europa är 80 % av dem som använder den tätortsnära skogen ”flanörer” (Schmithusen & Wild-Eck, 2001).

1.2 Tätortsnära skog och avstånd

Avståndet till den tätortsnära skogen har ett samband med besöksfrekvensen. En undersökning som Turismforskningsinstitutet ETOUR gjorde fann att över 40 % av den svenska befolkningen skulle föredra ett kortare avstånd till skogen från deras nuvarande hem. Nästan 85 % vill att den närmsta rekreationsskogen skall finnas inom en kilometers avstånd från bostaden (Fredman, m. fl. 2000).

Människor som bor i anslutning till tätortsnära skog besöker den mer frekvent. Det finns ett positivt samband mellan hur lång tid vistelsen i grönområdet är och hjärnans återhämtning från mental trötthet (Grahn & Stigsdotter, 2003). Avståndet till den tätortsnära skogen har även visat sig påverka människors fysiska hälsa (Nielsen & Hansen, 2007). Resultaten från en dansk undersökning visade att korta avstånd till grönområden från bostaden är associerade med lägre risk för fetma och mindre stress. Studien visade även att det finns ett samband med hur människor upplever området. Avståndet är således avgörande för hur frekvent området blir besökt, men även karaktären på området är korrelerat med hur ofta det blir besökt.

1.3 Hälsa och tätortsnära skog

Intresset för hur skog och natur påverkar människors psyke och hälsa är stort och forskning visar att naturen har positiva effekter på oss människor (Annerstedt, 2009). Möjligheten till återhämtning från stress beroende på miljö har undersökts genom att mäta försökspersoners blodtryck vid återhämtning (Hartig, 2003). Hos personer som vistades i stadsmiljö steg blodtrycket medan det sjönk efter en stunds promenerande i naturmiljö.

Peter Währborg skriver i sin bok *Stress och den nya ohälsan* att ”Biologins historia är lång, men människans är kort”. Med det menas att människan har utvecklats och anpassats till sin miljö under flera miljoner år, och den här utvecklingen går otroligt långsamt. Detta samtidigt som vi bygger upp ett urbant samhälle, vars utveckling går mycket fortare än vår egen. Därför hinner vi inte anpassa oss till det samhälle vi skapar, och skillnaden häremellan ger upphov till sjukdomar, som ofta är stressrelaterade. Stress och stillasittande är i dag två stora riskfaktorer i vårt samhälle som kan leda till olika sjukdomar. Stress i sig är inte farligt, men det är när en människa utsätts för stress utan uppehåll och möjlighet till återhämtning som det kan få konsekvenser för hälsan, framförallt i form av olika utmattningssyndrom. Vi behöver också röra på oss och aktivera kroppen fysiskt för att må bra. Det minskar riskerna för smärta och värk av olika slag, sänker stressnivåerna och minskar även risk för diabetes och fetma. I andra studier har även konstaterats att vistelse i natur som terapi har flera positiva effekter på diagnoser som var alltifrån fetma till schizofreni (Annerstedt & Währborg, 2011).

Hundägare och skidåkare söker sig till den tätortsnära skogen av delvis samma anledningar. Båda grupperna vill ha motion och rekreation, men hundägare tillgodoser även av hundens behov. Därför kan de positiva hälsoeffekterna kopplas till båda grupperna.

1.4 Naturens påverkan på hjärnan

Det finns tre grundläggande teorier som handlar om varför människor reagerar som de gör i natur och som är de vanligaste inom forskarvärlden.

Uppmärksamhetsteorin. Den här teorin är utvecklad av makarna (Kaplan & Kaplan, 1989). De tänker sig att människan har två typer av uppmärksamhet. En spontan uppmärksamhet som inte går att styra, och en riktad uppmärksamhet som går att styra. Ofta använder vi den riktade uppmärksamheten vid krävande uppgifter, när vi måste fokusera. Då används den riktade uppmärksamheten till att sälla bort onödigt information samt prioritering och problemlösning. Den spontana uppmärksamheten däremot är den som observerar vår omgivning. Detta för att vi lätt ska kunna notera t.ex. avvikande ljud eller ljus som skulle kunna indikera faror. Den spontana uppmärksamheten kräver inte alls mycket energi, utan kan snarare göra att vi, om vi upplever miljön som trygg, lättare kan återhämta vår riktade uppmärksamhet. För hundägare och skidåkare innebär detta att de kan uppmärksamma skogen på olika sätt och det är möjligt att skidåkare inte använder den spontana uppmärksamheten i samma utsträckning som hundägare, då den spontana uppmärksamheten inte kräver energi.

I dagens samhälle bor majoriteten av människorna i städer, och utsätts för otroligt mycket intryck varje dag (Van den Bosch, 2014). Det här tär på den riktade uppmärksamheten som ofta är aktiv i stadsmiljön och kräver mycket energi. I naturen däremot är det den spontana uppmärksamheten som är mest aktiv. Därför känner vi ett större lugn samt en ökad fascination för miljön omkring oss.

Biofili-teorin/Savannteorin. Enligt den här teorin är människor anpassade till sin ursprungsmiljö; den afrikanska savannen (Annerstedt, 2009). Vi trivs därför bäst i miljöer med trädgångar, vattendrag och fri sikt. Eftersom människan har utvecklats under flera miljoner år, har det gjort att vi anpassat oss till miljön omkring oss. Trädgångar gav oss skydd och skugga, och de människor som valde att bosätta sig i den här miljön och överlevde, kunde därmed föra sina gener vidare. Det här kan då möjligtvis förklara varför vi än idag känner en dragning till sådan typ av miljö. Forskning har visat att lövskogar ofta har en avstressande effekt, samt att de påverkar blodtryck och puls på ett positivt sätt. Få studier har gjorts om typ av skog och dess samband med människors bakgrund. Det är tänkbart att uppväxtmiljön påverkar vilken rekreationsskog som föredras. De som är uppväxta i södra Sverige föredrar förmodligen lövskog, till skillnad från de som är uppväxta i norra Sverige som kan tänkas föredra barrskog i större utsträckning (Van den Bosch, 2014). Även om Stadsliden är dominerat av barrskog finns även betydande refuger utav lövskog, därför kan Stadsliden möta en rad preferenser från människor med olika bakgrund.

År 1984 publicerade Ulrich en revolutionerande artikel i tidsskriften Science. Där presenterade han resultat som visade att personer som genomgått galloperationer tillfrisknade snabbare om de hade utsikt ut över natur istället för bebyggelse (Ulrich, 1984) Ulrich utvecklade senare en *miljöpsykologisk estetisk-affektiv teori*. Teorin bygger på att mycket av

människors agerande och hanterande av olika situationer beror på reflexer och instinkter. Forskning har då visat att natur som vi upplever som vacker, sänder trygghetssignaler till vår hjärna som aktiverar det para-sympatiska nervsystemet, vilket gör att vi känner ett lugn (Svartvik m. fl., 2009).

1.5 Stadsliden

Stadsliden är Umeå kommuns mest centrala tätortsnära skog och området fyller en viktig funktion för friluftsliv och motion i Umeå. I Umeå tätort bor det 80 000 invånare, och klassas därmed som en mellanstor tätort. Staden präglas av en snabb tillväxt även i svenska mått mätt, vilket medför ett allt större tryck på den tätortsnära skogen.

Stadsliden blev år 1974 skyddad som parkmark och idag ingår 154 ha skogsmark i Stadsliden. Skogen utmärks framförallt av äldre granskog. Skogen utgörs av 79 % gran, 19 % tall och 2 % lövträd. Av lövträden är det rönn och björk som är de vanligaste lövträden (Umeå kommun, 1997).

I den nuvarande skötselplanen står det skrivet att *”Stadslidens viktigaste roll är att erbjuda en attraktiv rekreativ miljö och det viktigaste, långsiktiga målet med skötseln är att behålla en varierad skog dominerad av gamla granar”*.

Därmed står intressena rekreation och biologisk mångfald framför de ekonomiska intressena. I nuläget arbetar kommunen med en ny skötselplan då den nuvarande gick ut 2012. Denna beräknas vara färdig innan sommaren år 2014. Det finns flera skidspår som blev etablerade i samband med SM i skidor år 1995, vilka används som skidspår och motionsspår. En del spår blev breddade inför SM i skidor år 2014.

1.6 Kommunen, skidåkare och hundägare

Eftersom det är många grupper som använder eller vill använda sig av den tätortsnära skogen innebär nästan all skötsel av skog en konflikt mellan olika intressegrupper. Under år 2001-2005 genomfördes ett EU-projekt som fokuserade på olika grupper i det svenska och franska samhället (Fredman m. fl., 2003). I studien resonerades kring den tätortsnära skogen. Det författarna fann var att det är särskilt viktigt att föra en dialog med de berörda parterna då det handlar om den tätortsnära skogen. I den här studien fördes en dialog med två intressegrupper inom Stadsliden, hundägare och skidåkare.

1.7 Syfte

Eftersom den tätortsnära skogen är viktig ur ett folkhälsoperspektiv och utgör en viktig källa för såväl rekreation som motion är det viktigt att förstå och kunna lösa de konflikter som kan uppstå när olika intressegrupper utnyttjar ett begränsat område. Syftet med den här studien var att se hur skidåkare och hundägare upplevde sin vistelse inom den tätortsnära skogen. I arbetet intervjuades skidåkare, hundägare och kommunen för att undersöka deras syn på saken, samt vad som lett fram till dessa åsikter. Fanns det en konflikt? I så fall vad kan göras för att lösa eller undvika konflikten?

I det här arbetet valdes att fokusera på just grupperna skidåkare och hundägare. Eftersom elljusspårerna under vintern endast är avsedda för skidåkare, kan det finnas konflikter mellan andra grupper, vilket inte togs hänsyn till i denna studie. Under intervjuerna återkom teman som låg utanför avgränsningen, exempelvis frågor rörande cyklister och andra grupper i samhället utan hund. Eftersom informationen kan vara relevant för kommunen har dessa ämnen tagits med i resultatet och diskussionen.

2. MATERIAL & METOD

2.1 Metodval

Eftersom syftet med den här studien är att förstå hur hundägare, skidåkare och kommunen *upplever* den nuvarande situationen, har en kvalitativ metod valts. Empirin samlades in genom semistrukturerade kvalitativa intervjuer. Semistrukturerade intervjuer valdes för att få flexibla svar och att uppmuntra spontanitet hos de intervjuade, då frågorna inte behövde komma i ursprunglig ordning.

Kvalitativa intervjuer fokuserar på hur människor resonerar kring och uppfattar sin sociala verklighet. Med denna metod lämnas ett större utrymme för utförligare svar och djupare förståelse (Trost, 2005).

2.2 Avgränsning och urval

Studien avgränsades till den tätortsnära skogen i Stadsliden. På grund av sitt unika läge och avstånd till stadskärnan, uppfattas Stadsliden som en bra representant för tätortsnära skog. Intressenterna inom den tätortsnära skogen är ett flertal och för att begränsa arbetet studerades två grupper närmare; hundägare och skidåkare. Ytterligare en avgränsning gjordes för hundägare som åker skidor med hundar. Dessa ingår inte studien.

Vid kvalitativa studier är det inte intressant att söka efter ett i statistisk mening representativt urval (Trost, 1993). Problemet är snarare att ha för många människor som är statistiskt representativa "vanliga". För att få en så stor variation hos intervjupersonerna som möjligt kan ett strategiskt urval utföras där ett antal variabler väljs ut som är viktiga för studien (Trost, 2005). I den här studien valdes variablerna kön och ålder. Målet var sedan att i urvalet få med intervjupersoner med dessa variabler (tabell 1). Urvalet hämtades sedan från följande grupper:

Hundägare: I Umeå kommun finns det strax över 6500 hundägare och nära 8600 hundar (Jordbruksverket, 2012).

Skidåkare: Det finns inga exakta siffror på hur många skidåkare som utnyttjar Stadsliden, men det finns tre aktiva skidåkarföreningar som använder området. Täfteå har 1100 medlemmar, Jalles 200 medlemmar och IFK Umeå har 2000 medlemmar. Dock inkluderar IFK alla sina sektioner; bandy, bowling, boxning, fotboll, friidrott, orientering, skidor och tyngdlyftning. Utöver klubbarnas medlemmar finns ett okänt antal fritidmotionärer som åker skidor i Stadsliden.

Kommunen: I Umeå kommun finns ett antal tjänstemän som ansvarar för den tätortsnära skogen och som ska se till att de allmänna föreskrifterna efterlevs. I Umeå kommun regleras hundägande i "Allmänna lokala föreskrifter för Umeå kommun 1996-03-25 § 5". På vissa platser skall hundar hållas kopplade (på en del under begränsad tid) och på andra får hundar ej vistas.

Utgångspunkten var att nå teoretisk mättnad, vilket innebär att liknande svar och resonemang hos de intervjuade återkommer (Bryman, 2011). I studien genomfördes 10 intervjuer med 11 personer. Fyra av dem var hundägare, fyra var skidåkare och tre personer var tjänstemän från Umeå kommun.

Tabell 1. Strategiskt urval för intervjupersoner

Hundägare				Skidåkare			
Kvinnor		Män		Kvinnor		Män	
Yngre	Äldre	Yngre	Äldre	Yngre	Äldre	Yngre	Äldre
A	B	C	D	E	F	G	H

Tabell 1. Tabellen visar variablerna som eftersträvades i studien.

Table 1. The table shows the variables that were pursued in the study.

För att komma i kontakt med lämpliga hundägare och skidåkare användes det strategiska urvalet, och olika intresseföreningar kontaktades. För att nå hundägare annonserade vi i Umeås största hundägarförening; Hundparken 22.00. Det är en löst sammansatt förening med strax över 700 medlemmar på Facebook, varav många bor i anslutning till Stadsliden. Medlemmar ur gruppen träffas i Stadsliden sommar såväl som vintertid.

En medlem från Jalles TC ställde upp på intervju och de andra skidåkarna fick vi kontakt med via den så kallade snöbollsmetoden. Snöbollsmetoden går ut på att de intervjuade personerna i sin tur rekommenderar personer som kan intervjuas (Trost, 2005).

Vid intervju med kommunen genomfördes ett målinriktat urval, där tjänstemän kontaktades utifrån studiens frågeställningar. Dessa tre personer hade med stor sannolikhet mest kunskap inom de frågeställningar som vi fokuserade på och det är de som verkställer politikernas beslut.

2.3 Intervjusamtalet

Intervjuer bör göras på platser där den intervjuade personen känner sig trygg (Trost, 2005). Därför fick de intervjuade personerna välja plats och intervjuerna skedde antingen i det egna hemmet eller i ett enskilt grupprum på Sveriges Lantbruksuniversitet i Umeå.

Innan intervjuerna startades informerades samtliga intervjuade personer, inklusive kommunens representanter att de garanterades anonymitet. Vid inledningen av intervjusamtalen beskrevs syftet med intervjun, samtidigt gjordes förfrågan om samtycke till inspelning av samtalet.

Vid intervjuerna deltog bägge författarna. I förväg bestämdes vem som skulle vara ledande i intervjun, medan den andra hade en mer passiv roll. I somliga fall skedde det en naturlig förflyttning av intervjurollen från den ena författaren till den andra. Trost (2005) skriver att det alltid finns en risk att den intervjuade ska känna sig i underläge i en situation med två intervjuare. Å andra sidan skriver han att det finns situationer då det är lämpligt i somliga situationer, speciellt om intervjuerna är samspelta.

Intervjusamtalet varierade i tid, den kortaste intervjun tog ungefär 15 minuter och den längsta uppemot 70 minuter. Efter samtalet diskuterades intervjusamtalet och korta anteckningar gjordes av sinnesstämning, tankar och intryck.

2.4 Transkribering

Samtliga samtal spelades in och transkriberades efteråt. Transkriberingen skedde ordagrant. Men uttryck som ”uhh” och ”eeh” skrevs inte ut förutom vid ett fåtal tillfällen då de upplevdes ha en särskild betydelse för samtalet. Samma sak gällde för skratt, harklingar och övriga uttryckssätt. Under transkriberingen skrevs inte heller namn, bostad eller något övrigt som på något sätt kunde bindas till intervjupersonen i fråga.

Vid transkriberingen var det tydligt att ett antal teman återkom hos de intervjuade, vilket var värdefullt vid den slutgiltiga analysen. Efter att transkriberingen var genomförd raderades all ljudinspelning.

2.5 Analys

Statsvetaren Carol Bacchis (2009) metod ”What’s the problem?” används som en alternativ metod för att analysera politiska beslut. Bacchi menar att istället för att fokusera på problemlösning, vilket är den dominerande nuvarande metoden, bör man istället fokusera på vad som ligger till grund för att problemet framställs. Uppfattningen om hur problemet framställs kommer att påverka hur lösningen ser ut.

I studien användes Carol Bacchis analysverktyg ”What’s the problem represented to be?” även förkortat WTP. WTP används som ett alternativt sätt att analysera bl a. policydokument, där sex frågor tas upp för att bättre förstå vad det egentliga problemet är:

1. *Problemet*
Vad är problemet med att enbart en grupp har tillgång till ett specifikt utrymme i en tätortsnära skog? Hur ser en eventuell konflikt ut mellan hundägare och skidåkare i ett tätortsnära stadsområde ut?
2. *Förutsättningar och antaganden*
Vilka förutsättningar och antaganden ligger till grund för beslutet? Varför uppstår konflikten?
3. *Utryck*
Hur uttrycks problemet?
4. *Alternativt synsätt*
Kan man tänka på ett annat sätt om problemet?
5. *Effekter*
Vilka effekter har representationen av problemet fått?

6. *Beslutsprocessen*

Hur och var har representationen av problemet blivit gjord?

Analys och tematisering utgick från ovanstående frågor. Vid utformning av intervjuguide till skidåkare och hundägare fokuserades frågorna till samtliga sex frågor. Frågorna till kommunen skiljde sig från hundägarna och skidåkarna genom att fokusera mer på den sista frågan, angående beslutsprocessen.

Då resultatet sammanställdes utgick vi från vårt analysverktyg WTP och lade in de åsikter vi tyckte var representativa under respektive frågeställning. Därefter kunde en sammanställning av resultatet göras.

3. RESULTAT & ANALYS

3.1 Varför Stadsliden besöks

Såväl skidåkare som hundägare visade sig vara väldigt fästa vid Stadsliden, eller Gamliaskogen som de flesta föredrog att kalla den. Det mest positiva med Stadsliden var att den upplevdes som en "riktig" skog. Stadsliden upplevdes mer som en skog än vad exempelvis det närliggande rekreativområdet Nydala gjorde. Många tog i samtalen upp att skogen är gammal och att nedfallna träd tillåts ligga kvar. Skogen upplevdes som mindre tillrättalagd och är motsatsen till en park. En hundägare som vistas i Stadsliden varje dag förklarade på följande vis:

"Det är den bästa skogen vi har. Jag såg ett rådjur härom veckan, och vi har haft grävling borta vid soptippen, och gott om skogsfågel. Det är djurliv och det är ett lugn. Det finns ställen man kan gå där det är alldeles tyst, vilket jag behövt. Det finns nedfallna träd där man kan sätta sig med en termos och bara vara, här, mitt i Umeå. Det är guld värt, jag kan inte tänka mig något bättre."

Karaktären av skogen visade sig vara viktig för hur ofta skidåkarna och hundägarna använder Stadsliden, men även avståndet spelade en stor roll. Skidåkarna var mer benägna att åka längre än vad hundägarna var. Av de intervjuade bodde samtliga i anslutning till Stadsliden eller hade nyligen gjort. Samtliga intervjuade talade om betydelsen av avståndet för hur ofta de använde sig av Stadsliden. Två av de intervjuade angav även att närheten till Stadsliden hade varit avgörande för deras val av bostad. Den ungefärliga tiden för de intervjuade att ta sig till Stadsliden var mellan 10-20 minuter. Respondenten, en skidåkare, som hade det längsta avståndet var även den person som använde Stadsliden minst, och uttryckte sig enligt följande:

"Avståndet spelar in. Jag har inte bil och det är bökigt att cykla med skidor. Vet jag med mig att det blir för jobbigt att ta mig någonstans, tar jag istället på mig löparskorna och springer direkt från dörren istället."

Hur trygga hundägare och skidåkare kände sig i Stadsliden skiljde sig mellan hundägare och skidåkare. Hundägare kände sig generellt mer otrygga i Stadsliden under vintern gentemot skidåkarna. Orsaken till denna otrygghet var belysningen, då vinterstigarna inte är belysta. Framförallt kvinnor kunde uppleva en otrygghet när det var mörkt. En äldre kvinna som vistas dagligen i Stadsliden med sin hund uttrycker sig följande:

"Man vet inte om man ska ha en lampa för att synas eller gå i mörkret för att inte synas. Det känns inte bra när man går som ensam kvinna, därför brukar vi samlas och gå tillsammans, just för trygghet."

Hon berättade även om en särskild situation där hon känt sig väldigt utsatt. Kvinnan hade gått ute i skogen med sin hund kvällstid när hon såg en man på långt avstånd. Mannen försvann men när hon kom närmare upptäckte hon att han stod gömd bakom ett träd och tittade på henne. Kvinnan vände och tog sig därifrån och fann situationen mycket obehaglig. Skidåkare upplevde inte samma otrygghet, och hade inte reflekterat över om belysning som ett problem eftersom de har tillgång till det. Däremot trodde skidåkarna att belysningen kunde påverka känslan av trygghet för hundägare och övriga gående. En yngre skidåkare menade att belysningen är en viktig faktor till varför hundägare och motionärer går i skidspåret kvällstid:

“Jag tror belysningen är en nyckelfaktor. Man måste respektera att folk inte tycker det är jättekul att gå på en stig när det är mörkt. Jag tror det kan vara svårt att få folk bort från spåret.”

Kommunen säger att de arbetar med belysning på olika sätt. I den nya skötselplanen har man röjt bort sly för att den befintliga belysningen ska bli mer effektiv. Armatur har i viss utsträckning bytts ut i samband med SM i skidor. Att ha mer belysning i Stadsliden är inte något kommunen planerar för. En av kommunens tjänstemän sa:

“Det är ju en skog, det är skog och stigar. Det är mer svårframkomligt, men kanske därför så många dras till Stadsliden för att det är en skogsmiljö, och det blir det ju inte när man har för mycket belysning och raka spår. Så många jättestora förändringar, där man vill ha mer belysning blir det inte.”

3.2 Skyltar och information

Som det ser ut idag finns det skyltar från vinterstigens håll med “korsande spår” (Figur 1), men det finns inga skyltar som gör skidåkarna uppmärksamma på att spåret kan korsas av gående och hundar. Hundägare upplevde att skidåkare inte var medvetna om att de behövde

Foto: Emil Tillberg

Figur 1. Bilden visar korsande vinterstig och skidspår
Figure 1. Picture shows intersecting winter trail and ski trails

passera skidspåret för att följa vinterstigarna. På en del ställen följer vinterstigarna skidspåren ett 20-tal meter. Skidåkare som inte använde sig av vinterstigarna var inte medvetna om att hundar var tvungna att passera. Ovetskapen upplevdes som ett problem av samtliga intervjuade.

En manlig hundägare uttryckte sig följande:

“Problemet är att det finns skyltar på vinterstigarna för de gående, där det står att man korsar skidspåret. Däremot står det ingenting på skidspåret. Skidåkarna som inte nyttjar Stadsliden sommartid fattar nog inte.”

Både skidåkare och hundägare ställde sig positiva till att sätta upp skyltar för skidåkare med information om korsande spår, inte i varenda korsning, men på några ställen så att skidåkarna blir medvetna om att de som kommer gående på vinterstigarna måste korsa skidspåret.

Tjänstemännen vid Umeå kommun förklarade att skyltarna som finns på vinterstigarna, vilka varnar för “korsande spår” sätts upp på vintern och plockas sedan ner. Att sätta upp skyltar i skidspåret är ett alternativ, men kommunen är restriktiv till att sätta upp flera skyltar då det redan finns 50-60 skyltar på vinterstigarna. Det ser inte bra ut i skogen med för mycket skyltar. En av tjänstemännen sade att det är mycket få ställen där hundstigen går parallellt med spåret och att det i regel är korsningar. Ett område pekades speciellt ut vid stadsdelen Haga, som ett område där tjänstemannen visste att spåret gick parallellt en lite längre bit. Just det området har flera hundägare kommenterat att de blivit åthutade av skidåkare där.

En del uttryckte att de inte hittade på vinterstigarna och att deras promenader blev mycket längre än vad de tänkt från början. På frågan hur de intervjuade ställde sig till ett förslag med allmänna orienteringsskyltar, var en del positiva och en del negativa. Det gick inte att se någon skillnad mellan hundägare eller skidåkare och de flesta var generellt nöjda med skyltningen. En hundägare uttryckte sig:

“Det är en del av charmen att det inte finns skyltar överallt, då får jag upptäcka skogen på egen hand, och skogen får fortsätta vara skog. Jag vill hitta via mina egna fötter.”

3.3 Hundförbud

Att hundar är förbjudna i elljusspåret möttes av förståelse av såväl hundägare som skidåkare. Orsaken till förbudet rörde dock delade meningar om. Generellt kunde två teorier ses; hundar utgjorde en säkerhetsrisk samt att hundar förstörde spåren. När hundar var i närheten av spåren kände sig skidåkarna rädda att åka på dem, att de ska trassla in sig i hundkopplet eller en lösspringande hund skulle springa fram. Skidåkare som åker fort kan ha svårt att hinna upptäcka dem och det utgör en säkerhetsrisk om hunden hamnar på fel sida av spåret. Många hundägare uppger att de vill ha sin hund lös, vilket ytterligare kan ses som en säkerhetsaspekt. Hundförbudet är tydligt skyltat vid de större ingångarna till Stadsliden, vid dessa ingångar möts besökarna av vilka regler som gäller i Stadsliden (figur 2).

Foto: Elin Fries

Förutom säkerhetsaspekten menade såväl hundägare som skidåkare att de förstörde spåren. Skidåkare ansåg att framförallt ägarna till hundarna utgjorde problemet. När de trampar i spåret gör det spåren isiga och svåra att åka i. Skidåkarna hade även upplevt att en del personer, med eller utan hund gick mitt i spåret. Av de som går i spåren trodde många av de intervjuade att det är folk som genar genom skogen, men även att det är folk som inte tänker sig för och bara går. En skidåkare sa så här:

“De som går gör det inte av illvilja, men de tänker bara inte på det/.../det är packat där och vill man gå ute i skogen, så tror jag det är mer bekvämt.”

Från kommunen ser man dels en säkerhetsaspekt och dels att hundar förstör spåren:

“Du får gå med hundar i koppel, men inte i skidspåret för då förstör hundarna spåren. Det är så enkelt./.../Det finns ju inget utrymme för dem i själva skidspåret, så enkelt är det. Det har inte funnits, förrän dessa 12 meters gator. Nu kan man ha en liten stig där folk kan gå.”

3.4 Spårens utformning

På frågan om hur hundägare och skidåkare ställde sig till ett eget preparerat spår för allmänheten, där inga skidåkare var tillåtna, var varken hundägare eller skidåkare intresserade av det. Några uppgav att de säkert använt sig utav ett sådant spår om tillfälle gavs, men det var inget behov de visste om att de hade. Att sätta upp fler lampor i skogen sågs inte som ett bra alternativ av vare sig skidåkare eller hundägare. En hundägare uttryckte ett starkt obehag inför detta förslag:

“Lägg pengar på något annat. Att sätta upp lampor i skogen på de stigar som finns förtar charmen. Det skulle jag opponera mig starkt mot.”

Vinterstigarna verkar vara mycket uppskattade av brukarna av Stadsliden. Folk var tacksamma för att de fanns och att de blev uppkörda. Även ett flertal av skidåkarna använde sig av vinterstigarna för exempelvis löpning. Många skulle dock vilja använda dem än mer. Vad som hindrade dem var framförallt kvalitén på vinterstigarna. En hundägare som har en liten hund uttryckte sig följande angående vinterstigarna:

“Jag skulle vilja använda Stadsliden mer, framförallt på vintern. Det är just stigarna som är såpass opålitliga, då man inte vet i vilket skick de är.”

När våra intervjuade personer ska svara på vad som är den största förändringen med Stadsliden från när de var små säger alla att det är mycket mer folk som vill vara där nu. Förr var det ännu mer skogslikt, allmänheten plockade bär och svamp och en av våra intervjuade hundägare brukade även rida i skogen när hon var ung.

Skidåkare har nyttjat Stadsliden under lång tid och en tjänsteman från kommunen anser att förutsättningarna för skidåkning har förbättrats avsevärt i och med SM-tävlingarna både år 1996 och i år 2014. I takt med att det har byggts många bostadsområden runt Stadsliden, vilka har Stadsliden som sitt närmaste och naturligaste rekreationsområde, ökar trycket på området och att fler vill besöka området. Även museiområdet har expanderat och har blivit mycket mer attraktivt än det var förr, och många av de som besöker museet passar på att ta en promenad i skogen. En av tjänstemännen tror också att området sköts mycket bättre idag än vad det gjorde förr och det kan vara en bidragande orsak till det ökande intresset. Det finns idag också en ökad medvetenhet om de olika naturvärden som finns i skogen.

År 1996 anordnade Umeå kommun SM i skidåkning med 30 000 åskådare. Året dessförinnan, år 1995 kördes vinterstigarna upp i syfte att avlasta skidspåren. Eftersom det var uppskattat av allmänheten kör nu Umeå orienteringsklubb, på uppdrag av kommunen, upp vinterstigarna med skoter varje vinter. En tjänsteman från kommunen ser stor skillnad från innan de införde vinterstigarna:

“Förrut klagades det ännu mer, egentligen mycket mer. Vinterstigarna gjorde att det blev mycket lugnare på den fronten. Då har ju de sina stigar att gå på. Det ser man när man kör spåren också, det är stor skillnad på trampspår.”

Kommunen hade upplevt en del konflikter mellan hundägare och skidåkare, men dessa upplevs numera inte stora. En tjänsteman resonerade:

“Det är lätt att blossa upp det “nu har det varit en hundägare i spåret igen” sedan ringer de in till oss, det händer ganska ofta. Sedan när man ser siffror på det är det inte något som upplevs som jobbigt, det var 4 %, då kanske man bara ska skita i det. Här finns det statistik som säger något annat.”

I samband med att skid-SM gick i Umeå år 2014 har spåren breddats upp till 9 och 12 meter på vissa sträckor. Detta för att möjliggöra tävlande i skiathlon. Nu när SM är över, tänker sig kommunen att den vänstra delen av det breddade spåret kan bli till för allmänheten. En av tjänstemännen uttrycker sig så här:

“Då är det väldigt lämpligt anser jag, nästan självklart att hundarna ska få gå på ena sidan då. Och givetvis inte på den sidan där det klassiska spåret är.”

Att ha ett delat skidspår och promenadslinga skulle upplevas som det bästa alternativet. På så sätt skulle hundägarna fått tillgång till belysning, och utrymmet kunna utnyttjas av flera. Detta ses även som ett bra alternativ för allmänheten.

Att rikta extra lampor mot stigarna togs även upp som ett alternativ. En hundägare säger såhär:

“När de gjorde nya spår tycker man att kommunen skulle tänkt på att många stigar ligger väldigt nära elljusspåret, om man skulle kunna ta en extra lampa och rikta in mot stigen hade man sluppit att gå i mörker. Det känns som en enkel sak att göra när man ändå drar kablarna.”

Två skidåkare uttryckte även ett intresse för att bredda spåren på fler ställen, för att minska friktionen mellan hundägare och skidåkare. Det hade även gjort skidspåren bättre ur skidåkningssynpunkt. De breddade partierna är inte sammanhängande, vilket innebär att det inte blir en slinga för allmänheten. En representant från kommunen ansåg att det inte är ett problem och uttryckte sig:

“Man kan ju också gå fram och tillbaka.”

En annan tjänsteman tror att skogen kommer att urbaniseras allt mer, speciellt promenadstråken. Han påpekar dock att karaktären av skog måste få finnas kvar, och att inte skogen ska bli helt belyst.

3.5 Synen på andra intressegrupper

Hur problemet uttrycks har upplevts olika av skidåkare och hundägare. De intervjuade skidåkarna hade få erfarenheter av konfrontationer med hundägare, medan hundägarna vittnade om fler konfrontationer.

Av de skidåkare vi intervjuat är det ingen av dem som varit i direkt konfrontation med hundägare. Det som de har varit irriterade på är att spåren blir upptrampade samt att ett par av skidåkarna varit nära att krocka med hundar som varit på spåret. Skidåkarna upplever därför inte ett större problem med hundar. En av skidåkarna berättade om hans syn på hundägare:

“De brukar vara lugna och jag tycker inte det är ett problem.”

Att vinterstigarna korsar skidspåren och ibland följer dem en kortare bit är det få skidåkare som vet om. Det är just i de här korsningarna eller då vinterstigen går längs med skidspåret som de flesta konfrontationerna sker. En skidåkare som även har hund uttryckte sig såhär.

“De stannar inte upp och ger förklaringen att “din hund kan inte vara här” utan det är hårda ord direkt från skidåkarna.”

Av de intervjuade hundägarna har de flesta blivit åthutade av skidåkare i de här områdena där spåren möts. En manlig hundägare som inte använder Stadsliden så mycket vintertid som han hade velat, säger:

“Det känns som om de flesta hundägare har en uppfattning av att man inte får vara där, att man är i vägen. Det är skidåkning som ska göras där, inget annat.”

De intervjuade har även berättat om skidåkare som satt stavar i ryggen på de som går i spåret och andra som sparkat till hundar som kommit fram. Här trycker de intervjuade hundägarna på det ansvaret som hundägarna själva har, att ha kontroll över sin hund så att de inte går i spåren, är i

vägen eller springer ikapp skidåkare. Många hundägare menar att en del skidåkare varit hotfulla och en av dem beskriver situationen såhär:

“Folk har varit hotfulla, på gränsen till polisanmälning, men då har det kommit andra skidåkare som är hundägare och förklarat att de måste gå där.”

Flera av de intervjuade påpekar att cyklister är ett problem då de kommer cyklande på vinterstigarna. Det råder även en oklarhet kring var cyklisterna får cykla, eftersom det står en cykelförbudskylt vid ingångarna. Med den menas att cyklisterna inte får cykla på de preparerade slingorna, men att de får cykla på vinterstigarna. Detta vet få om och detta skapar en irritation hos de som nyttjar vinterstigarna. Många av de intervjuade hade åsikter om cyklisterna, en äldre hundägare som spenderar många timmar i Stadsliden varje dag uttryckte sig:

“Men då kommer cyklisterna. Det är cykelförbud men de cyklar ändå. De gör mer skada på spåren på sommaren, då de kör upp spåren så de blir leriga.”

Flera hundägare uttryckte oro över just cyklisters påverkan på omgivningen, liksom att de ansåg att cyklisterna var en säkerhetsrisk.

3.6 Råd till kommunen

Under intervjuerna har de intervjuade gärna delat med sig av tips som skulle göra Stadsliden ännu bättre ur ett hundägar- och skidåkarperspektiv.

Ett flertal hundägare som vistas i Stadsliden efterfrågade en rastgård för hundar. I nuläget använder medlemmar ur Hundparken 2200 en gammal fotbollsplan i Stadsliden, nära Gammlia. Alla hundar behöver springa och få ut sin energi och då menar många hundägare att en rastgård där vore väldigt bra. En hundägare som befinner sig i Stadsliden med sin hund varje dag uttryckte sig såhär:

“Just i Stadsliden hade det varit ett stort plus. Då kanske man till och med slipper problemet att hunden sticker iväg. Eftersom det inte finns något sådant område får man släppa den i skogen och hoppas på det bästa.”

En annan hundägare hade ett liknande resonemang:

“Det finns i flera olika städer, Stockholm, Malmö, Göteborg och Borås. Varför inte här? Kommunen anser att det är en icke-fråga. De skyller på att de inte har tid.”

Även skidåkarna var positiva till att koncentrera hundarna mer till ett ställe i Stadsliden då det skulle minska de tillfällen då hundar springer efter skidåkare och löpare.

Eftersom rasthage för hundar vad något som återkom hos respondenterna frågade vi kommunen om det var något som de tänkt på, då det enligt de intervjuade ansåg att det skulle minska de konfrontationer som ändå verkar finnas mellan grupperna. En av de intervjuade hundägarna nämnde att det pågår en namninsamling för att få en rasthage i Umeå just eftersom det inte finns någon i hela kommunen.

En av kommunens tjänstemän uttryckte sig följande kring rastgårdar:

“Det är ingenting som jag har funderat på. Jag tror inte det finns med i skötselplanen heller.”

Samme tjänsteman resonerade även att:

“Jag vet många andra som väljer att fara till andra tätortsnära skogar som t.ex. I20-skogen. Det går lätt att parkera och lätt att komma sig ut. Många har valt de alternativen som inte är så konkurrerande med andra saker.”

Hundägarna uttrycker även att de vill få fler platser att gå på, både för sin egen del och även för andra grupper i samhället. Områden som de äldre kan gå på, för de som går med barnvagn eller för de som har ont någonstans, grupper som inte kan gå i terräng, över stock och sten men som ändå vill komma ut i skogen. Det kom fram önskemål att undersöka var skidåkarna rör sig, för att kunna optimera användningen av spåren i Stadsliden.

“Om man tittar på frekvensen hur skidåkare använder spåren så använder de vissa spår endast medan vissa spår inte rörs. Kanske någon enstaka som stakar sig förbi. Medan vi går på kanten, hoppar åt sidan och ber om ursäkt.”

Ett annat önskemål var att sätta upp bajspåsar som gör det lätt för folk att plocka upp om de har glömt påse.

“I Luleå har de nedbrytbara bajspåsar på lyktstolparna och folk håller rent. Om man gör det lätt för folk att göra rätt så gör de det.”

En annan skidåkare kom med förslaget att sätta upp soptunnor på ett par ställen i skogen.

“Jag förstår att folk inte plockar upp när det inte finns någonstans att slänga”.

3.7 Kommunens arbete

Ansvar för kommunens tätortsnära skogar ligger hos Samhällsbyggnadskontoret och frågorna hör hemma hos avdelningen “Gator och parker”. I och med att många nya bostadsområden byggts har Stadsliden blivit allt mer välbesökt. De sex skolorna runt området bidrar också till ett ökat besöksstryck. Innan kommunen införde vinterstigarna var det mer konflikter mellan grupperna motionärer och skidåkare vilket ledde fram till uppkörning av vinterstigarna som började år 1995. Vid samtal med kommunen framkommer att de är nöjda med lösningen, och tycker att den nuvarande situationen är bra.

Den gamla skötselplanen gällde mellan år 1997-2012, och arbetet pågår nu med att ta fram en ny skötselplan. En tjänsteman säger att den nya skötselplanen tar ett större grepp och att ambitionen är att värna om allas intressen. Han säger såhär:

“Det kanske är det som är skillnaden från tidigare att man har större öron och tänker mer rekreation, öppna och bevara.”

Samme tjänsteman menar att planen nu inriktas på bevarande av bra rekreativmiljöer, exempelvis vid skapandet av gläntor. Fokus nu ligger på att utforma området efter kommuninvånarnas intressen. Tjänstemännen hade överlag liknande resonemang angående

prioriteringen av skidåkningsspåren. En tjänsteman förklarar varför man väljer att satsa framförallt på skidåkningen:

“Man satsar på skidåkning då det är ett starkt intresse av det i Umeå, och Stadsliden är en sådan plats där det lämpar sig väldigt bra för skidåkning. Exempelvis i I20 är det inte lika intressant, då terrängen inte varierar lika mycket, så det lämpar sig mindre bra. “

Kommunen arbetar även med kompenserande åtgärder:

”Vi försöker göra kompenserande åtgärder, exempelvis pulkåkning vid den gamla fotbollsplanen ././ Det blir samma sak med vinterstigarna där man arbetar med att avlasta skidspåren, att man erbjuder ett alternativ. Vid cyklingen har vi haft samtal med Umeå SK och andra cykelföreningar att dessa områden finns, att de själva kan ta initiativ och göra egna vinterstigar, och vi skulle kunna upplåta marken. Man försöker erbjuda ett alternativ. Exempelvis tog vi bort hundbajslatrinerna, för vår budget drogs in, nu ska vi sätta tillbaka hälften av dem, där de används mest. Men även kring Stadsliden har vi satt tillbaka dem som varit där, med tanke på hundägarnas skull. Vi satsar på hundägarna också. Men de får inte vara på skidspåren, men vi tömmer hundlatriner för främja skräp. Vi försöker på annat sätt.”

Överlag är kommunens tjänstemän nöjda med hur mycket resurser som läggs på de olika brukarna av Stadsliden:

“Vi tycker det är ganska bra som det är. Det är ganska inarbetat, det finns vinterstigar och dessa dras upp och används ofta och uppskattas av gående. Eller vart fall att det blivit mycket bättre sedan man skapade dessa. Det finns inga andra ställen som har vinterstigar i Umeå, det finns inga andra ytor som snöröjs vintertid, det är ju djupsnö där. Det är ju, relativt sett ett väldigt bra område vintertid för hundägare vintertid för att komma ut i skogen, för det gör man ingen annan stans. Man kan snöröja hela skogen. Men, tycker det är en lagom ambitionsnivå”

De vill även påpeka att de är lyhörda för förslag från de som brukar Stadsliden, och att det är viktigt att vara lyhörd i sitt arbete.

4. DISKUSSION

I studien har det undersökts hur hundägare, skidåkare och några av kommunens tjänstemän upplever hundförbudet i Stadsliden. Studien har fokuserat på hur förbudet upplevdes av de olika grupperna, om det finns någon konflikt och i så fall, vad som kan göras för att minska den. Studien utgick ifrån Carol Bacchis analysverktyg "What's the problem?" som fokuserar på vad som är det egentliga problemet. Att använda Bacchi som en analysmetod erbjuder ett alternativt sätt att betrakta beslutsprocessen och problematiseringen, något som är lämpligt i det här fallet.

Totalt intervjuades 11 personer, fyra hundägare, fyra skidåkare och tre tjänstemän från kommunen. Det framkom att allmänheten är mycket fästa vid Stadsliden. För många är det den skog som de vistas mest i. Stadsliden uppskattas för skogskänslan, djurlivet och tystnaden som finns där. Men framförallt är det den mest centrala skog Umeå har, vilket visats vara avgörande för nyttjandet. Eftersom Umeås mål är att ha Sveriges bästa folkhälsa år 2020, är det viktigt att öka tillgängligheten i Stadsliden. Att hälsoeffekterna av att komma ut i skog och mark är positiva, är väl känt. I och med att Stadsliden är unikt med sin närhet till stadskärnan, är det många människor som har Stadsliden som sitt närmaste rekreativsområde. Det är bebyggt runt om hela området, och det ligger flera skolor i närområdet som nyttjar Stadsliden. De som är ute dagtid när det är ljus, kan med lätthet nyttja vinterstigarna om de är i bra skick. Det är däremot svårare för de som arbetar dagtid och vill komma ut efter jobbet, eller för äldre som har svårt att komma sig ut. Det är viktigt att alla har möjlighet att komma ut, dagtid som kvällstid, just eftersom det har en så positiv påverkan på hälsan. Det är just när olika grupper konkurrerar om området under samma tid som konflikter sker. För att få en bättre förståelse för problemets kärna är det viktigt att utveckla olika metoder för att kunna få in synpunkter från olika brukargrupper.

4.1 Bacchis sex frågeställningar

Nedan följer en beskrivning av problemet utifrån Bacchis analysverktyg, vilket utgår ifrån sex frågeställningar. Frågeställningarna som tas upp är följande:

1. Problemet

Umeå har ett stort intresse för skidåkning och satsar mycket på sporten. Som det ser ut idag prepareras skidspår under elljusspår. För att minska trycket på skidspåren körs vinterstigar upp samtidigt som det är att det är förbjudet att gå och ha hundar i skidspåret. Vinterstigarna har gjort stor skillnad och många hundägare är otroligt glada över att de finns. Dock upplever många hundägare att de exkluderas från Stadsliden vintertid på grund av att vinterstigarna ibland är i dåligt skick. Kvinnor använder inte vinterstigarna på kvällstid för att de känner sig mer otrygga då. Männen säger att de förstår att kvinnor inte vill gå där kvällstid på grund av otrygghet. Detta gör att många som vill promenera på kvällstid i sitt rekreativsområde blir exkluderade på grund av att de saknar belysta stigar att gå på. I samtalet med kommunens företrädare framkom att de inte tycker att belysning är ett stort problem. I en intervju med kommunens tjänstemän föreslogs användandet av pannlampa.

2. Varför problemet uppstod, förutsättningar och antaganden

Umeå, precis som många övriga mellanstora städer i norra Sverige, har en lång tradition av längdskidåkning. Längdskidåkning och motion är och har varit starkt sammankopplat men idag utövas ett stort spektra av vinteraktiviteter. Den spridningen gör att många olika intressen måste samsas på samma yta. Motion och aktivering av hundar har också utvecklats, jämfört med hur det såg ut förr, och är ett stort intresse för många idag. När såväl antalet aktiviteter som antalet besökare ökar på en begränsad yta uppstår konflikter mellan olika grupper. I det här fallet mellan hundägare och skidåkare.

Trots att konflikten uppstår så har i regel hundägare och skidåkare samma uppfattning om varför hundar och hundägare inte får vistas i skidspåren. Den ena aspekten är att spåren trampas sönder och att det förs in jord, löv och dylikt i spåren. Den andra är säkerhetsaspekten, att både skidåkare och hundar kan skada sig om de krockar i skidspåret.

3. Hur problemet uttrycks

Det visade sig finnas vissa geografiska områden där konflikter mellan hundägare och skidåkare koncentrerades. Dessa var vid skidspåren där vinterstigarna korsade eller gick längs med spåret. Kommunen hade vid dessa platser skyltat, på vinterstigarna, för att markera för hundägarna att de möter ett korsande skidspår. En del hundägare menade att detta var uppenbart och att det istället borde vara skidspåret som skulle skyltas. Skidåkarna påpekade att de nog inte är många andra skidåkare som vet om det heller. Hundägare beskrev situationer där det uppstått konflikter och där skidåkare varit hotfulla. Överlag fungerade det ganska bra, men det var just i de här korsningarna och i de långsgående sträckorna som hundägarna beskrev dessa situationer. Det vittnar om en konflikt mellan de båda grupperna och deras intressen. Både skidåkare och hundägare efterlyste mer information till skidåkare om att hundägare och motionärer har rätt att vara där. För många av de närboende verkade de korsande vinterstigarna vara uppenbara och skapade inte någon irritation. För personer som saknade vetskap om detta kunde det däremot skapa irritation och förtret.

4. Alternativa synsätt

Under intervjuerna diskuterades tre alternativa synsätt. Alternativ ett var att göra en egen belyst slinga för motionärer, alternativ två att belysa någon vinterstig och alternativ tre att gå på sidan av de spåren som blivit breddade. Varken alternativ ett eller två var något som de intervjuade var intresserade av, de ville ha kvar den genuina charmen på vinterstigarna. Däremot var alla positiva till att en del i kanten på de breddade spåren kunde avsättas för motionärer och hundägare.

Ett förslag som också kom upp flera gånger var att många av de intervjuade ville ha en rasthage för hundar. Även skidåkare var intresserade av detta för att mer koncentrera de som vill släppa sina hundar till samma ställe. Detta skulle förmodligen göra så att hundägare sökte sig till rasthagen och släppte sina hundar under kontrollerade former, och därmed minska risken för konfrontationer med skidåkare.

Vid samtalen framkom en rad olika förslag på lösningar för att minska konfrontationen mellan hundägare och skidåkare. Hur skulle det sett ut om kommunen hade prioriterat hundägare istället för skidåkare, med skidslingor i mörker, som är preparerade.

Av tradition ses skidspår i Sverige som en självklar första prioritering. Idag ser användningen av den tätortsnära skogen mycket annorlunda ut än vad den en gång i tiden gjorde. Ibland är mönster så invanda att ingen längre reflekterar över orsaken. Men över tid kan attityder

förändras och därmed är det kanske inte lika självklart vem som ska ha rätt till en viss plats längre. I en sådan situation kan det hjälpa att tänka sig att motparten har tolkningsföreträdet. Detta hade inneburit att skidspåren hade nästlat sig fram för att inte vara i vägen för hundspåren. Skidspåren hade legat i mörker efter solens nedgång. Om situationen i studien hade varit det omvända, hade troligen en liknande situation skett vid korsningarna. Hundägare hade dagligen haft tillgång till breda och preparerade spår som korsats av skidspår. Det är rimligt att anta att liknande konflikter skett här, där hundägarna hade varit irriterade på skidåkarna för att dessa förstörde spåren och störde hundarna.

Idag vill allt fler grupper i samhället nyttja skogen. En rad olika intressegrupper måste samsas om den begränsade resursen som Stadsliden utgör. En del av dessa intressegrupper kan dock stå emot varandra, exempelvis när hundägare och skidåkare samsas om samma utrymme. Det är därför viktigt att utveckla verktyg för detta för att minska eventuella konflikter. Om dessa uppstår kan kommunens tjänstemän arbeta med olika metoder, exempelvis ROS-verktyget vilket strävar efter ett brett spektrum av frilufts- och rekreationsmöjligheter. En kombination med Bacchis analysverktyg kan också vara en metod.

5. Vilka effekter problemet har fått

Trots att de intervjuade var mycket nöjda med skogen, var inte alla nöjda med hur kommunen prioriterade framkomligheten för vissa grupper. Dessa resultat bekräftas av också i en tidigare enkätstudie över hur folk upplever Stadsliden (Johansson, 2014). På många sätt har det kommit att bli en belysningsfråga, där man ställer sig frågan “*vem har rätt till belysning?*” En del hundägare och gående känner sig otrygga vid vistelse i Stadsliden under den mörka tiden, och blir därmed exkluderade under vinterperioden. Av de intervjuade menade fler kvinnor än män att de upplevde otrygghet på grund av mörker. Värt att notera är att intervjuerna gjordes under mars månad år 2014. Under hösten år 2013 härjade en gärningsman som i tidningarna blev döpt till “*Campusmannen*”, som antastade flera unga kvinnor. Under intervjuer med personer som vuxit upp i Umeå nämndes även Haga-mannen. Umeå har således en våldsam historia vilket säkert många blev påmindra om under hösten 2013. Att kunna känna sig trygg i sin närmiljö, med god belysning är därmed särskilt viktigt för de som vill nyttja Stadsliden.

Flera av de intervjuade betonade vikten av att andra grupper, så som t.ex. äldre, kan komma ut i sin rekreationsskog under vinterhalvåret. Många vågar inte gå på vinterstigarna eftersom de ofta är hala och opålitliga och därför att det är svårt att gå med rullator. Det är alltså många grupper som blir exkluderade vintertid, inte bara hundägare. Om olika grupperna i samhället känner sig exkluderade under en längre tid kan den långsiktiga effekten leda till att färre personer väljer att ta sig till rekreationsskogen. Tillgängligheten är därför otroligt viktig att studera närmre.

6. Beslutsprocessen

I och med SM-tävlingarna i skidor år 1996 började vinterstigarna köras upp för att minska trycket på skidspåren. Eftersom kommunen upplever stor skillnad på mängden klagomål från medborgarna sedan de började köra upp vinterstigarna är de mycket nöjda med dagens lösning. Även hundägarna är nöjda eftersom de får ett alternativ till att gå i skidspåren och vinterstigarna är otroligt omtyckta.

Vid samtal med kommunens företrädare framkom att det inte finns några riktlinjer för prioritering av olika brukargrupper inom Stadsliden. Det är politikerna i kommunen som tar beslut om prioritering och de har en uttalad vision att arbeta med tillgänglighet, men det verkar saknas en plan för hur detta ska ske. En tjänsteman uttryckte att det var lättare att kommunicera med organiserade intressegrupper, som olika skidåkarföreningar jämfört med andra grupper som inte har en lika självklar och traditionell roll. Finns det ingen självklar kommunikationskanal mellan kommunen och en viss brukargrupp finns risken att gruppens intressen förbises.

4.2 Metod och felkällor

Kvalitativ metod kräver träning och kunskap hos den intervjuande. Vi noterar så här i efterhand att de initiala intervjuerna var betydligt kortare än de senare. Vid de senare intervjuerna följdes kommentarer från de intervjuade upp oftare och svaren blev allt längre, vilket kan ses som att dessa personer kände sig mer bekväma med intervjusituationen än de första.

Ett annat problem med kvalitativa intervjuer är urvalet. Urvalet gjordes genom att kontakta olika intressegrupper och välja bland dessa för att få en så stor variation som möjligt. En del personer nåddes genom det så kallade snöbollsurvalet, där den intervjuade tipsade om andra personer som kunde tänkas vara relevanta för studien. När intervjuaren "överlåter" beslutet åt en annan person att välja vem som är lämplig att bli intervjuad finns alltid en risk att intervjuaren förlorar kontrollen över urvalet. Dock upplevdes inte detta som ett problem utan snarare en fördel. De flesta av de intervjuade som nåtts via snöbollsurval hade blivit rekommenderade av ett flertal olika personer och dessa visade sig även vara särskilt informationsrika och värdefulla för studien.

4.3 Slutsats

Då Stadsliden besöks av en allt mer heterogen grupp, samt utsätts för en ökad besöksbelastning, bör kommunen utveckla tydliga verktyg och mål för hur de olika grupperna ska samsas. I den här studien upplevde de intervjuade skidåkarna inte hundar och hundägare som något problem eftersom dessa håller sig på vinterstigarna. Dock förstod skidåkarna att hundägare kunde känna sig exkluderade från de upplysta spåren i Stadsliden pga. av hundförbudet. Det fanns ett stort intresse för en gemensam lösning där motionärer och hundägare skulle kunna gå i vänsterkanten av de breddade SM-spåren. Kommunens tjänstemän upplevde inte att det fanns någon konflikt mellan grupperna men höll med om att det, i och med breddningen av skidspåren, skulle kunna vara möjligt för gående att gå på kanten av spåret. I motsats till kommunen uppfattning, fann vi att vissa spänningar mellan grupperna skulle kunna minskas med små medel. Förslagen nedan syftar att öka känslan av trygghet och minska risken för konfrontationer:

- Informera bättre angående vinterstigarnas korsningar
- Promenad slinga med belysning i det breddade elljusspåret
- Sätt upp en rasthage för hundägarna i Stadsliden

Det är viktigt att satsa på tillgänglighet till Stadsliden för fler grupper än idag. Kommunens avsikt är också att inkludera fler grupper och att planera för dessa i den kommande skötselplanen. Sammanfattningsvis kan sägas att både hundägare och skidåkare var måna om att finna en bra lösning. Som en hundägare uttryckte sig i ett tips till kommunen; gör det lätt att göra rätt, så kommer folk att göra det.

5. REFERENSER

- Andersson, R., Rydberg, D. (2005) *Naturen och hälsan*. Jönköping: Skogsstyrelsens förlag.
- Annerstedt, M. (2009) *Vårda din skog - vårda din hälsa*. Fakta skog. Nr 4.
- Annerstedt, M & Währborg P. (2011) *Nature-assisted therapy: Systematic review of controlled and observational studies* [Online] Tillgänglig: <http://sjp.sagepub.com/content/39/4/371.full.pdf+html> [2014-04-02].
- Annerstedt, M. (2011) *Nature and Public Health. Aspects of Promotion, Prevention and Intervention*. Diss. Alnarp: Sveriges Lantbruksuniversitet.
- Bacchi, C. (2009) *Analysing policy: what's the problem represented to be?* Frenchs Forest, New South Wales. Pearson Education.
- Bryman, A. & Bell, E. (2013) *Företagsekonomiska forskningsmetoder*. Liber. Malmö.
- Emmelin, L. (2005) *Planering och förvaltning för friluftsliv - en forskningsöversikt*. Naturvårdsverket.
- EU LIFE-ENVIRONMENT PROJECT. *Urban Woods for People*[Online] Tillgänglig: http://ec.europa.eu/environment/life/project/Projects/index.cfm?fuseaction=home.layman&_ref=LIFE00+ENV/S/000868[2014-03-13].
- Fredman P & Hörnsten, L (2000) *On the distance to recreational forests in Sweden. Landscape and Urban Planning* vol. 51, ss. 1-10 Turismforskningsinstitutet ETOUR.
- Grahn, P & Stigsdotter, U. (2003) *Landscape planning and stress*. Urban Forestry & Urban Greening, vol. 2 ss. 1-18.
- Grahn, P & Stigsdotter, U. (2009) *The relation between perceived sensory dimensions of urban green space and stress restoration*. Landscape and Urban Planning, vol. 94 ss. 264-275.
- Hartig, T. (2003) *I naturen sjunker blodtrycket*. Skog & forskning, nr 2.
- Hunter, LR. (2001) *What do people want from urban forestry? The European experience*. Urban Ecosystems, vol.5, ss. 277- 284.
- Jordbruksverket. (2012) *Antal hundägare och hundar per län och kommun per 2012/20102* [Online] Tillgänglig: <http://www.jordbruksverket.se/download/18.6223f767134a3048c1e80001536/1326100084862/Antal+hund%C3%A4gare+och+hundar+per+l%C3%A4n+och+kommun.pdf> [2014-03-31].
- Kaplan, R. & Kaplan, S. (1989) *The Experience of Nature*. Cambridge University Press: Cambridge.
- Kylén, K. (2004) *Att få svar: intervju, enkät, observation*. Bonniers. Stockholm SLU.

Kvale, S. (1997) *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Studentlitteratur. Lund UB, SLU.

Johansson, M. (2014) *De närboendes besöksvanor och attityder till naturområdet Stadsliden i centrala Umeå*. Examensarbete. Umeå: Sveriges Lantbruksuniversitet.

Rydberg, D & Aronsson, M. (2004) *Vår tätortsnära natur – en bok om förvaltning och skötsel*. Jönköping: Skogsstyrelsens förlag.

Naturskyddsföreningen (2010) *Skydda tätortsnära skogar*[Online]
Tillgänglig:<http://www.naturskyddsforeningen.se/sites/default/files/dokument-media/handledning/handledning-skydda-tatortsnara-skogar-del-1-fakta-om-tatortsnara-skog.pdf>[2014-04-01].

Nielsen, T. S. & Hansen, K. B. (2007) *Do green areas affect health? Results from a Danish survey on the use of green areas and health indicators*. *Health & Place*, vol. 13, ss. 839-850.

Sandström, E. (2008) *Skötsel av tätortsnära skogliga rekreationsområden. Besökarens upplevelser i södra och norra Sverige*. Examensarbete. Umeå: Sveriges Lantbruksuniversitet.

Schmithüsen, F & Wild-Eck, S. (2001) *Users and perceptions of forest by people living in urban areas: findings from selected empirical studies*. *Forstwissenschaftliches centralblatt*, vol. 119, ss. 395 – 408.

Skogsstyrelsen. (2013) *Skogens sociala värden – en kunskapssammanställning*. Rapportserienamn nr 9.

Sonntag-Öström, E., Nordin, M., Slunga Järholm, L., Lundell, Y., Brännström, R., Dolling, A. (2011) *Can the boreal forest be used for rehabilitation and recovery from stress-related exhaustion? A pilot study*. *Scandinavian journal of forest research*, vol. 26, ss. 245-256.

Svartvik, L m.fl. (2009) *Rehabiliteringsträdgårdar i allmänpsykiatrisk eftervård*, Alnarp. dnr 6104/2009, F36. [2014-03-12].

Trost, J. (2005) *Kvalitativa intervjuer*. Studentlitteratur, Lund. SLU.

Van den Bosch, M. (2014) *Skog och hälsa – forskning visar vägen*. I *Grön entreprenör, Skogens sociala värden- forskningen visar vägen*. Lundqvist, S & Johnson, L (red.). Alnarp: Sveriges Lantbrukssuniversitet.

Ulrich, R. (1984) *View through a window may influence recovery from surgery*. *Science*, vol. 24 ss. 420.

Umeå kommun. (2013) *Kommunens mål och verksamhetsdirektiv*[Online]
Tillgänglig:<http://www.umea.se/umeakommun/kommunochpolitik/planerochstyrdokument/kommunalapolicyochprogram/kommunensmalochverksamhetsdirektiv.4.bbd1b101a585d704800082747.html> [2014-03-14].

Umeå kommun. (1997) *Stadsliden skötselplan 1997-2012*[Online] Tillgänglig:
<http://www.umea.se/download/18.63ee7a0812b10f3e0f18000827/Sk%C3%B6tselplan.pdf>[2014-03-31] [2014-03-03].

BILAGA 1.

Intervjuguide: Hundar

Vad kul att du vill ställa upp på en intervju! Vi är två jägmästarstudenter som nu skriver vårt kandidatarbete. Det vi vill undersöka i vår uppsats är hur olika grupper i samhället använder den tätortsnära skogen, och grupperna vi vill fokusera på är skidåkare och hundägare. Jag tänkte börja med att fråga om det går bra att vi spelar in intervjun? Bra. Lite formalia; intervjun är frivillig och allt som sägs kommer vara anonymt och bli krypterat, och det är bara Lina och Elin som kommer ha tillgång till materialet. Om det är någon fråga du inte känner dig bekväm med behöver du inte svara och du kan när som helst avsluta intervjun. Efter vår uppsats är klar kommer ljudfilerna raderas. Om du är intresserad av vårt resultat så kan vi skicka arbetet när vi är klara.

- Berätta lite om dig själv!
- Kan du berätta om första gången du besökte Stadsliden?
 - Varför har du hund?
 - Hur brukar du använda Stadsliden?
 - Familjesituation
- Brukar du besöka Stadsliden vintertid?
 - Hur ofta är du där?
 - Om så är fallet, vad brukar du göra där?
 - Använder du vinterstigarna?
- Vilket motionsområde i Umeå föredrar du?
 - Vad är det som gör det motionsområdet bra/dåligt?
 - Vad är det som gör att du väljer Stadsliden vid ett visst tillfälle?
 - Finns det något som kan göra Stadsliden bättre för hundägare än vad området är idag?
- Skulle du vilja använda området mer än vad du gör idag?
 - Hur kommer det sig att du inte gör det?
- Vad tycker du om att hundar inte är tillåtna i skidspåren?
- Hur tror du det kommer sig att hundar är förbjudna i skidspåren vintertid?
 - Vad är problemet med hundar i tätortsnära skogar?
- Vilken av grupperna skidåkare och hundägare tror du använder Stadsliden mest vintertid?
 - Även om hundägarna använder vinterstigarna?
- Vad tycker du om att kommunen har förbjudit hundar?

- Vad tror du hundägare generellt tycker om den lösningen?
- Hur hade du använt elljusspåret, om det var tillåtet, i förhållande till vinterstigarna?
- Hur upplever du skidåkares inställning i Stadsliden?
- Finns det några för/nackdelar med ett allmänt spår där fotgängare och hundar får vara?
- Hur skulle man kunna utforma spåren i Stadsliden så att de är tillgängliga för alla?
- Vilket råd skulle du vilja ge till kommunen?
- Jag har inga fler frågor, har du något mer att ta upp eller fråga om innan vi avslutar intervjun

BILAGA 2

Intervjuguide: Kommunen

Umeå kommun har av Naturskyddsföreningen fått högsta betyg vad det gäller inriktningen mot en hållbar miljö, och deras främsta mål är att satsa på rekreation och att främja biologisk mångfald, framför ekonomiska intressen. De har ett uttalat mål att den tätortnära skogen skall vara tillgänglig för alla.

- Ni håller på att arbeta på en ny skötselplan som strax är färdig. Varför tar kommunen fram en ny skötselplan?
- Du nämnde i telefonen att den skiljer sig från den gamla, på vilket sätt då?
 - Mer fokus på olika grupper som använder den tätortsnära skogen
 - Hur kom det sig att de ville ta med detta? Osv.
- På vinterhalvåret hänvisas hundägarna till vinterstigarna och får inte använda elljusspåret, hur kommer det sig?
 - Finns det ett hundförbud även i den nya skötselplanen?
- Hur såg beslutsprocessen ut när kommunen bestämde sig för att införa hundförbud på elljusspåret?
 - Vem har beslutat/varit inblandat i beslutsprocessen
 - Var de högt upp/lågt ner i organisation
 - Vilken avdelning behandlade ärendet?
 - När hände detta?
- Får ni in synpunkter från de båda grupperna till kommunen?
 - Om så är fallet, vad säger de?
 - Hur samlade ni in de olika synpunkterna?
 - Genomfördes aktiv sökning?
- Hur upplever de båda grupperna förbudet, hundägare och skidåkare?
- På vilket sätt skiljer sig tillgängligheten för hundägare och skidåkare?
- Vilka konkreta åtgärder gör ni för att stadsliden ska vara tillgängliga för alla?
- Hur ser kommunen på att dela upp spåren i olika kategorier? (allmänhet, åka fortspår osv?)
- Berätta om arbetet med vinterstigarna!
 - När infördes de? Varför infördes det? Vilken respons har ni fått på dem? Hur tänker ni på belysning? Vilken effekt har vinterstigarna fått? (mindre konflikter?)

- Hur arbetar ni för att öka tillgängligheten?
 - Hur genomfördes förbudet? Via skyltning? Internet?

- Vilka effekter har detta fått?
- Vad är problemet med att enbart en grupp har tillgång till ett specifikt utrymme i en tätortsnära skog?
- Vilka förutsättningar och antaganden som ligger till grund för representation av problemet?
- Hur uttrycks problemet?
- Kan man tänka på ett annat sätt om problemet?
- Vilka effekter har representationen av problemet fått?
- Hur och var har representationen av problemet blivit gjord?

- Jag har inga fler frågor, har du något mer att ta upp eller fråga om innan vi avslutar intervjun

BILAGA 3

Intervjuguide: Skidåkare

Vad kul att du vill ställa upp på en intervju! Vi är två jägmästarstudenter som nu skriver vårt kandidatarbete. Det vi vill undersöka i vår uppsats är hur olika grupper i samhället använder den tätortsnära skogen, och grupperna vi vill fokusera på är skidåkare och hundägare. Jag tänkte börja med att fråga om det går bra att vi spelar in intervjun? Bra. Lite formalia; intervjun är frivillig och allt som sägs kommer vara anonymt och bli krypterat, och det är bara Lina och Elin som kommer ha tillgång till materialet. Om det är någon fråga du inte känner dig bekväm med behöver du inte svara och du kan när som helst avsluta intervjun. Efter vår uppsats är klar kommer ljudfilerna raderas. Om du är intresserad av vårt resultat så kan vi skicka arbetet när vi är klara.

- Berätta lite om dig själv!
- Kan du berätta om första gången du besökte Stadsliden?
 - Hur kommer det sig att du åker skidor?
 - Hur brukar du använda Stadsliden?
 - Familjesituation
- Brukar du besöka Stadsliden vintertid?
 - Hur ofta är du där?
- Vilket motionsområde i Umeå föredrar du?
 - Vad är det som gör det motionsområdet bra/dåligt?
 - Vad är det som gör att du väljer Stadsliden vid ett visst tillfälle?
 - Finns det något som kan göra Stadsliden bättre för skidåkare än vad området är idag?
- Vilken av grupperna skidåkare och hundägare tror du använder Stadsliden mest vintertid?
 - Även om hundägarna använder vinterstigarna?
- Hur upplever du hundägars inställning i Stadsliden?
- Kan du beskriva förra gången du mötte en hund i Stadsliden vintertid?
 - Brukar det vara så?
- Vad tycker du om att hundar inte är tillåtna i skidspåren?
- Hur tror du det kommer sig att hundar är förbjudna i skidspåren vintertid?
 - Vad är problemet med hundar i tätortsnära skogar?
- Skulle du vilja använda området mer än vad du gör idag?

- Hur kommer det sig att du inte gör det?
- Finns det några för/nackdelar med ett allmänt spår där fotgängare och hundar får vara?
- Vad tycker du om att kommunen har förbjudit hundar?
 - Vad tror du skidåkare generellt tycker om den lösningen?
- Hur skulle man kunna utforma spåren i Stadsliden så att de är tillgängliga för alla?
- Vilket råd skulle du vilja ge till kommunen?
- Jag har inga fler frågor, har du något mer att ta upp eller fråga om innan vi avslutar intervjun